॥ २९॥ २२॥ २३॥ विस्रब्धंसिविश्वासंयथास्यात्तथा ॥ २४॥ २५॥ २६॥ २७॥ २८॥ २९॥ ३०॥ ३०॥ ३२॥ ३२॥ ३४॥ ३५॥ ३६॥ यदाचेति यदिशोकेनव्यसनंनश्येत्तर्हिस शत्रुभिश्रावहसितोमानीपौरुषवर्जितः ॥ पांडवैविकमायैश्रसावमानमवेक्षितः ॥ २१ ॥ वैशंपायनउवाच एवंचितापरिगतोदुःशासनमथाववी त्॥दुःशासननिबोधेदंवचनंममभारत॥ २२॥ प्रतीच्छत्वंमयादत्तमभिषेकंनृपोभव॥ प्रशाधिपृथिवींस्फीतांकर्णसौबलपालितां॥ २३॥ भ्रातृन्पालयवि सब्धंमरुतोच्त्रहायथा॥बांधवाश्चोपजीवंतुदेवाइवशतकतुं ॥ २४॥ बाह्मणेषुसदाव्यत्तिकुवीथाश्चाप्रमाद्तः ॥बंधूनांसुद्धदांचैवभवेथास्वंगतिःसदा॥ ॥ २५॥ ज्ञातींश्राप्यनुपस्येथाविष्णुर्देवगणान्यथा॥ गुरवःपालनीयास्तेगच्छपालयमेदिनीं ॥ २६॥ नंदयन्सु हदःसवीन्शात्रवांश्रावभर्त्तयन्॥ कंठेचैनंप रिष्वज्यगम्यतामित्युवाचह॥२०॥तस्यतद्वचनंश्रुत्वादीनोदुःशासनोबवीत्॥अश्रुकंठःसुदुःखार्तःप्रांजितःप्रणिपत्यच॥२८॥सगद्गद्मिदंवाक्यंभ्रातरंज्ये ष्ठमात्मनः ॥ प्रसीदेत्यपतद्भमौदूयमानेनचेतसा॥ २९॥ दुःखितःपादयोस्तस्यनेत्रजंजलमुत्स्वजन्॥ उक्तवांश्वनरव्याघोनैतदेवंभविष्यति ॥ ३०॥ विदीर्ये त्सकलाभूमिचौंश्रापिशकलीभवेत्॥रविरात्मप्रभांजत्यात्सोमःशीतांश्रतांत्यजेत्॥३१॥वायुःशैष्यमथोजत्याद्भिवांश्रपरिव्रजेत्॥ शुष्येत्तोयंसमुद्रेषुव क्रिरपुष्णतांत्यजेत्॥ ३२॥ नचाहंत्वदृतेराजन्प्रशासेयंवसुंधरां॥पुनःपुनःप्रसीदेतिवाक्यंचेद्रमुवाचह ॥ ३३॥ त्वमेवनःकुलेराजाभविष्यसिशतंसमाः॥ एवमुकासराजानंसुखरंप्ररुरोद्ह॥ ३४॥ पादौसंस्पृश्यमानाहींत्रातुर्जेष्ठस्यभारत॥ तथातौदुःखितौदृखादुःशासनसुयोधनौ॥ ३५॥ अधिगम्यव्यथा विष्टःकर्णस्तौप्रत्यभाषत॥विषाद्यःकिकौरव्यौवालिश्यात्राकताविव॥३६॥नशोकःशोचमानस्यविनिवर्तेतकहिंचित्॥यदाचशोचतःशोकोव्यसनंना पकर्षति॥३७॥ सामर्थ्यकिततःशोकेशोचमानौप्रपस्यथः॥ धृतिंगृकीतंमाशत्रून्शोचंतौनंद्यिष्यथः॥३८॥ कर्तव्यंहिरुतंराजन्पांडवैस्तवमोक्षणं॥ नित्य मेवप्रियंकार्यराज्ञोविषयवासिभिः॥ ३९॥ पाल्यमानास्वयातेहिनिवसंतिगतञ्वराः॥ नार्हस्येवंगतेमन्युंकर्तुप्राकृतवद्यथा॥४०॥ विषण्णास्तवसोदर्या स्वियप्रायंसमास्थिते॥ उत्तिष्ठवजभद्रतेसमाश्वासयसोदरान्॥ ४१॥ इतिश्रीमहाभारतेआरण्यकेपर्वणिघोषयात्राप॰ दुर्योधनप्रायोपवेशेऊनपंचा शद्धिकद्दिशततमोऽध्यायः॥ २४९॥ 11811 11811 कर्तव्यःनतुतत्त्रथास्तिअतःशोकोनकर्तव्यइत्यर्थः ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ इत्यारण्यकेपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेऊनपंचाशद्धिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २४९ ॥